

Η Κυπριακή Τραγωδία και η Διαφαινόμενη Λύση

Γεώργιος Οικονόμου

A. Το ιστορικό των Διαπραγματεύσεων από την Ανεξαρτησία μέχρι το Κραν Μοντανά

Με την πάροδο του χρόνου και εκ του αποτελέσματος ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος έχει αναμφίβολα μεγάλες ευθύνες για την τραγωδία της Κύπρου η οποία, όπως διαφαίνεται οδεύει προς την κάθαρση της τραγωδίας.

Από σοβαρούς αναλυτές αποδίδονται στον Μακάριο τουλάχιστον τρία μεγάλα λάθη: την υποβολή των 13 σημείων τρία χρόνια μετά την ανακήρυξη της Ανεξαρτησίας, την μη αξιοποίηση της καταστάσεως για επίλυση μετά το 1968 και την αποδοχή ομοσπονδιακής λύσης όταν έγιναν οι συμφωνίες υψηλού επιπέδου, χωρίς ανταλλάγματα.

Θα προσθέσω ότι το μεγαλύτερο λάθος ήταν η μη αποδοχή των προτάσεων Harding περί περιορισμένης αυτοδιοίκησης για μερικά χρόνια και μετά δημοψήφισμα για ανεξαρτησία ή ένωση με την Ελλάδα.

Όσον αφορά την υποβολή των 13 σημείων, εκ του αποτελέσματος, δηλ. με το Ψήφισμα 186 του Συμβουλίου Ασφαλείας της 4^{ης} Μαρτίου, 1964 η Κυπριακή Δημοκρατία εξήλθε ενισχυμένη.

Η περίοδος 1964 – 1967 ευρίσκει μια Κύπρο με αυτοπεποίθηση καθώς η Κύπρος φιλοξενούσε την Ελληνική μεραρχία που μπορούσε να αποκρούσει τυχόν τουρκική επίθεση. Τότε η Τουρκία δεν διέθετε αποβατικά σκάφη ικανά να επιχειρήσουν εισβολή η οποία εύκολα θα αποκρούετο.

Μετά το 1968, δηλ. μετά την αποχώρηση της Ελληνικής Μεραρχίας, ο Μακάριος ακολούθησε μαξιμαλιστική πολιτική η οποία απέτρεπε την τυχόν συμφωνία. Ο Μακάριος την περίοδο αυτή υπέσκαπτε τις προσπάθειες του Γλαύκου Κληρίδη, ο οποίος φαίνεται ότι επλησίασε πολύ κοντά σε μια συμφέρουσα συμφωνία η οποία θα βελτίωνε την Ζυρίχη και θα νομιμοποιούσε τα 13 σημεία.

Στις 2 Ιουλίου, 1974 ο Μακάριος με την επιστολή που απηύθυνε στον Πρόεδρο Γκιζίκη εξευτέλιζε τους Έλληνες αξιωματικούς που εστελέχωναν την Εθνική Φρουρά και έδωσε την δικαιολογία στην Χούντα να διοργανώσει το Πραξικόπημα. Ο Ιωαννίδης άρπαξε την ευκαιρία να διενεργήσει το πραξικόπημα κατά του Μακαρίου για να «λύσει» το Κυπριακό.

Μετά την εισβολή και την κατάκτηση της περιοχής της Κερύνειας από τους Τούρκους, ενώ εσυνεχίζοντο οι συνομιλίες των τριών εγγυητριών δυνάμεων της Ελλάδος, της Μεγάλης Βρεταννίας και της Τουρκίας, η μεν Ελλάδα ευρίσκετο κυριολεκτικά υπό διάλυση, η δε Μεγάλη Βρεταννία εδήλωνε αδυναμία να βοηθήσει στρατιωτικά για να περιοριστούν οι Τούρκοι στα κατακτηθέντα μέχρι την ανάληψη της δημοκρατικής διακυβέρνησης του Κωνσταντίνου Καραμανλή. Οι Τούρκοι, με διαρκώς εισερχόμενα στρατεύματα από το προγεφύρωμα των Πέντε Μιλίων στην Κερύνεια, κατόρθωσε να προελάσει, δίκην περιπάτου, μέχρι και την Αμμόχωστο, της οποίας ολόκληρος ο πληθυσμός την εγκατέλειψε ακολουθώντας το παράδειγμα του στρατού. Εκτός από την Λευκωσία και τον Διεθνή Αερολιμένα όπου οι ελληνοκύπριοι ανέκοψαν την Τουρκική προέλαση με πρωτόγνωρο ηρωισμό, σε όλα τα άλλα θέατρα υποχωρούσαν ατάκτως.

Όταν έπαψαν οι εχθροπραξίες και διεξήγοντο οι συνομιλίες με το περίστροφο στο κεφάλι των Ελληνοκυπρίων, οι Τούρκοι αφού έδιωξαν τους Έλληνες από τις εστίες τους στην επαρχία Κερύνειας, απήτησαν και ανάγκασαν την Κυπριακή κυβέρνηση να μεταφέρει τους Τουρκοκυπρίους που κατοικούσαν στο Νότο στον Βορρά για να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις δύο χωριστών κρατών.

Πρέπει να έχουμε σωστή αντίληψη για το τι έχει συμβεί μετά το 1974. Μετά την ολοκλήρωση των επιχειρήσεων Ατίλας I και II, την κατάληψη του 37% του εδάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας και την εθνοκάθαρση, η ελληνοκυπριακή ηγεσία επείσθη από διάφορα κέντρα αποφάσεων ότι η μόνη ρεαλιστική προσέγγιση για λύση του Κυπριακού ήταν η αποδοχή της ομοσπονδίας.

Αρχικά, η πλειοψηφία των πολιτικών δυνάμεων αποδέχθηκε την αρχή της ομοσπονδίας και η συζήτηση περιστρέφεται γύρω από την πολυπεριφερειακή και την διπεριφερειακή ομοσπονδία. Είχαν δοθεί υποσχέσεις στον Πρόεδρο Μακάριο ότι εάν η Ελληνοκυπριακή πλευρά αποδεχόταν την αρχή της δικοινοτικής ομοσπονδίας θα άνοιγε ο δρόμος για την οριστική διευθέτηση του Κυπριακού.

Ακολούθησε η συμφωνία υψηλού επιπέδου της 12^{ης} Φεβρουαρίου, 1977 μεταξύ Μακαρίου – Ντενκτάς. Οι προτάσεις της Ελληνοκυπριακής πλευράς κατετέθησαν από τον Τάσο Παπαδόπουλο που την εποχή εκείνη ήταν ο διαπραγματευτής των Ελληνοκυπρίων.

Ο Ντενκτάς διέψευσε τις προσδοκίες για μια διευθέτηση στην βάση της διπεριφερειακής δικοινοτικής ομοσπονδίας. Στις 20 Ιουλίου 1977 ο Μακάριος εξέφρασε την απογοήτευσή του και διεκήρυξε την

αναγκαιότητα ενός μακροχρόνιου αγώνα ως αποτέλεσμα του τουρκικού επεκτατισμού.

Οι συνομιλίες συνεχίσθηκαν επί Σπύρου Κυπριανού, ο οποίος διεδέχθη τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο και οι Τούρκοι κατάφεραν μεθοδικά και με φοβέρες ότι θα διακόψουν τις συνομιλίες, να διαφοροποιήσουν σταδιακά την βάση των συνομιλιών και να αντικατασταθεί ο όρος «διπεριφερειακή» από την «διζωνική». Περιλήφθηκε δε στο Ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών (649) τον Μάρτιο 1990. Η διαφορά μεταξύ των δύο εννοιών έγκειται στο ότι ο όρος «διπεριφερειακή» υποδηλώνει μια γεωγραφική έννοια, ο δε όρος «διζωνική» θεωρείται ευρύτερος όπως τελικώς έχει γίνει αποδεκτός.

Επίσης στις 8 Ιουλίου, 2006 σε συμφωνία Παπαδόπουλου – Ταλάτ για πρώτη φορά περιλήφθηκε ο όρος «διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία». Ούτε τότε οι συνομιλίες απέδωσαν καθώς οι δύο πλευρές ερμήνευαν τον όρο διαφορετικά. Βλέπουμε έκτοτε την «δημιουργική ασάφεια» προς ικανοποίηση όλων των εμπλεκομένων.

Η διολίσθηση στο ολισθηρό μονοπάτι των υποχωρήσεων συνεχίζεται, για να διατηρείται η «υποχρέωση» εξεύρεσης συναινετικής λύσης. Η συμφωνία Χριστόφια – Ταλάτ (23 Μαΐου, 2008) καθιέρωσε την πρόνοια των «συνιστώντων κρατών», η οποία και υιοθετήθηκε και από τους Αναστασιάδη – Έρογλου στις 11 Φεβρουαρίου 2011.

Παρά την σταδιακή αλλά συνεχή διολίσθηση του διαπραγματευτικού πλαισίου προς τις τουρκικές θέσεις δεν κατέστη δυνατή μια διευθέτηση.

B. Η περίοδος μεταξύ Κραν Μοντανά και εκλογής Τατάρ.

Προβάλλεται η άποψη των ενδοτικών συμπατριωτών μας ότι το Σχέδιο Ανάν το 2004 και η πρωτοβουλία του Γκουτιέρρεζ που κατέρρευσε στο Κραν Μοντανά το 2017 αποτέλεσαν χαμένες ευκαιρίες, και κατηγορούν τον Πρόεδρο Αναστασιάδη ότι υπανεχώρησε την τελευταία στιγμή.

Το αφήγημα των ενδοτικών είναι ότι ο Πρόεδρος Αναστασιάδης αντελήφθηκε ότι έπρεπε να αναζητηθούν άλλες λύσεις υπονοώντας ένα ενοποιητικό ομοσπονδιακό πολίτευμα, όπου είναι εφικτό να υπάρχουν ασύμμετρες καταστάσεις, όπως π.χ. οι νήσοι Åland της Φιλανδίας ή ένα πολίτευμα συναινετικής δημοκρατίας, που να στηρίζεται σε εθνοκοινοτικούς ή/και θρησκευτικούς πυλώνες όπως η Βοσνία, ο Λίβανος, το Βέλγιο.

Τα πολιτεύματα αυτά απαιτούν υψηλό πνεύμα συνεργασίας και αλληλοσεβασμού. Αυτό όμως αποτελεί θεωρητική προσέγγιση παρά πραγματικότητα. Η επιτυχία τέτοιων πολιτευμάτων είναι εξαιρετικά δύσκολη έως αδύνατη, ιδίως αν τα συστατικά μέρη είναι δύο.

Οι τουρκοκύπριοι δεν αναγνωρίζουν το νόμιμο κράτος. Το αποκαλούν «Ελληνοκυπριακή διοίκηση», και η νομιμοφροσύνη τους είναι προς την «ΤΔΒΚ» και την Τουρκία, ιδίως τώρα που οι έποικοι είναι περισσότεροι από τους αυτόχθονες.

Τον Σεπτέμβριο του 2019 ο Αναστασιάδης συνήνησε τον Τσαβούσογλου στη Νέα Υόρκη για να αξιολογήσουν την κατάσταση, του είπε ότι δεν μπορούσε να «πουλήσει» την λύση των δύο κρατών και πρότεινε ως εναλλακτική λύση την συνομοσπονδία.

Η Άγκυρα θεώρησε ότι οι κινήσεις του Αναστασιάδη ήταν κινήσεις τακτικής. Συγχρόνως οι πρωτοβουλίες του Προέδρου Αναστασιάδη με τις

τριμερείς συνεργασίες που επρωθούσε με τις χώρες της περιοχής εξακλήφθησαν από την Άγκυρα ως προσπάθεια αποκλεισμού της από την Ανατολική μεσόγειο και εγκλωβισμού της στον κόλπο της Αττάλειας.

Σε πολιτικό επίπεδο δεν υπάρχει συναντίληψη για το ποιο θα είναι το κοινό ομοσπονδιακό κράτος: η Κυπριακή Δημοκρατία η οποία θα μετεξελιχθεί ή ένα νέο κράτος που θα δημιουργηθεί ως αποτέλεσμα της αλληλοαναγνώρισης Κυπριακής Δημοκρατίας και «ΤΔΒΚ»; Μέχρι τώρα ο ΟΗΕ προσπαθεί να παρακάμψει το ακανθώδες αυτό θέμα καθώς και άλλο διά της μεθόδου της εποικοδομητικής ασάφειας.

Πέραν του μεγάλου ανισοζυγίου δυνάμεων δεν υπάρχει επαρκής γνώση για ομοσπονδιακά πολιτεύματα στο ελληνοκυπριακό πολιτικό σύστημα και στην κοινωνία γενικότερα. Ως αποτέλεσμα η πολιτική ηγεσία εγκλωβίσθηκε στην συζήτηση της δημιουργίας μιας ομοσπονδίας στα πλαίσια της πρώτης Κατηγορίας Α (ως αποτέλεσμα ένωσης δύο κρατών/συνιστωσών οντοτήτων) καθώς και στη βάση του μοντέλου της συναινετικής δημοκρατίας. Σύμφωνα με τους ειδικούς επί του θέματος, είναι σχεδόν αδύνατο να υπάρξει ένα ευοίωνο μέλλον ιδίως όταν τα συνιστώντα/συστατικά μέρη είναι μόνο δύο.

Όπως έχουν διαμορφωθεί οι δυναμικές, μια διευθέτηση στη βάση διζωνικής δικοινοτικής ομοσπονδίας με τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά θα έχει ολέθριες συνέπειες. Και επειδή προβάλλεται το επιχείρημα ότι η απεμπλοκή από τη συγκεκριμένη φιλοσοφία επίλυσης θα έχει υψηλό κόστος, είναι σίγουρο ότι το κόστος της διαιώνισής της και ενδεχομένως «επιτυχίας» της θα είναι πολύ μεγαλύτερο από την απεμπλοκή. Εάν η θέση αυτή είναι ορθή, και αντικειμενικά είναι, τότε επίπεδο επιβάλλεται μια πειστική εναλλακτική πορεία. Τα δεδομένα θα ήταν ενδεχομένως υποφερτά εάν το υπό συζήτηση πλαίσιο μετεξελίσσετο από ενιαίο σε ομοσπονδιακό

ή να άνηκε στην κατηγορία των ιδιότυπων ομοσπονδιακών πολιτευμάτων, και επιστρατεύοντο στοιχεία από το ενοποιητικό (integrationalist) ομοσπονδιακό μοντέλο. Απαραίτητο εγχείρημα, αλλά, υπό περιστάσεις, ανέφικτο.

Δεν είναι λίγες οι φορές στο Κυπριακό που έχει λεχθεί ότι «αυτή είναι η τελευταία ευκαιρία», πάντα όμως ακολουθεί μια άλλη. Αυτή την φορά φαίνεται πως – με τον ένα ή τον άλλο τρόπο – φτάνουμε στο τέλος. Και ο λόγος είναι ότι ο βασικός παίκτης του Κυπριακού, η Τουρκία, είναι αποφασισμένη να το λύσει ή να το κλείσει. Στις 3 Νοεμβρίου έγινε η πρώτη συνάντηση γνωριμίας του προέδρου Αναστασιάδη με το νέο τουρκοκύπριο ηγέτη Ερσίν Τατάρ, ο οποίος, βοηθούμενος από τον Ερντογάν, επεβλήθη του μετριοπαθούς Μουσταφά Ακιντζί. Αναμένεται ότι ο Γεν. Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών θα αναλάβει σύντομα νέα πρωτοβουλία, που θα είναι κομβικής σημασίας για την Κύπρο, ίσως και για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις.

Για να κατανοήσουμε που βρίσκεται το Κυπριακό και τι μπορούμε να αναμένουμε στο επόμενο διάστημα, θα πρέπει να κάνουμε μια αναδρομή στο πρόσφατο παρελθόν στο πως φτάσαμε στο σημερινό σημείο. Η τελευταία πράξη του Κυπριακού ήταν η διάσκεψη στο Κραν Μοντανά, τον Ιούλιο του 2017. Σύμφωνα με ρεπορτάζ επί του θέματος που προέρχεται όμως από «ενδοτικό» δημοσιογράφο, στο περιθώριο της διάσκεψης ο πρόεδρος Αναστασιάδης προσέγγισε τον Τσαβούσογλου, του είπε ότι χάνουμε τον χρόνο μας συζητώντας για Διζωνική Δικοινοτική Ομοσπονδία (ΔΔΟ) και ότι θα έπρεπε να αναζητηθούν άλλες λύσεις. Ο Αναστασιάδης ζήτησε πίστωση χρόνου για να γίνουν οι εκλογές του Φεβρουαρίου 2018. Η Τουρκία εδέχθηκε και ο Αναστασιάδης

προσπαθούσε στο παρασκήνιο να αναζητήσει στήριξη για λύση δύο κρατών.

Κατά τον Πρόεδρο Αναστασιάδη (Συνέντευξη στην Καθημερινή 05/07/2020) η τουρκοκυπριακή πλευρά αρνήθηκε να καταγραφούν οι συζητήσεις που είχαν επιτευχθεί στις κατ' ιδίαν συνομιλίες, προφανώς για να μπορεί να παρεμβαίνει η Τουρκία και να απορρίπτει ή να «διορθώνει» τις «αποδοχές» της τουρκοκυπριακής πλευράς τις οποίες δεν ενέκρινε.

Τον Απρίλιο του 2018, δύο μήνες μετά την επανεκλογή Αναστασιάδη, ο Τσαβούσογλου επισκέφθηκε την κατεχόμενη Κύπρο για να εξασφαλίσει την συνεργασία του Ακιντζί στην προώθηση της ιδέας των δύο κρατών. Ο Ακιντζί εδήλωσε ότι δεν επρόκειτο να βάλει στο τραπέζι τέτοια εισήγηση και εδημοσιοποίησε τη διαφωνία του. Η άρνηση του Ακιντζί ήταν η απαρχή της διάρρηξης των σχέσεών του με την Τουρκία και οδήγησε τελικά στην αποδόμησή του από τον Ερντογάν και στην στήριξη του Ερσίν Τατάρ τον οποίον και τελικώς επέβαλε.

Γ. Η εκλογή Τατάρ και που οδηγούν οι Εξελίξεις.

Τον Σεπτέμβριο του 2019 ο Πρόεδρος Αναστασιάδης συναντήθηκε ξανά με τον Τσαβούσογλου στη Νέα Υόρκη για να αξιολογήσουν την κατάσταση. Ο Αναστασιάδης είπε στον τούρκο ΥΠΕΞ ότι δεν μπορούσε να περάσει την λύση δύο κρατών από την κοινή γνώμη και πρότεινε ως εναλλακτική λύση τη συνομοσπονδία. Η Άγκυρα θεώρησε ότι οι προτάσεις του Αναστασιάδη ήσαν κινήσεις τακτικής. Την ίδια περίοδο, ο Κύπριος Πρόεδρος ανέπτυξε πρωτοβουλίες για στρατηγικές συνεργασίες με τις χώρες της περιοχής, οι οποίες και εξελήφθησαν από την Άγκυρα ως προσπάθεια αποκλεισμού της από την Ανατολική Μεσόγειο και εγκλωβισμού της στον κόλπο της Αττάλειας.

Η Τουρκία αντέδρασε με αυταρχισμό και προκάλεσε εντάσεις, τόσο στη θάλασσα (γεωτρήσεις στην Κυπριακή ΑΟΖ) όσο και στην ξηρά («άνοιγμα» της Αμμοχώστου). Οι κινήσεις της Τουρκίας, ειδικά σε σχέση με την Αμμόχωστο, προκάλεσαν πανικό στη Λευκωσία. Η Αμμόχωστος είναι η τελευταία ελπίδα για επιστροφή εδαφών στην Κύπρο και τυχόν απώλειά της προφανώς θα έχει τίμημα στον Αναστασιάδη και στον Δημοκρατικό Συναγερμό.

Στις 15 Νοεμβρίου ο Ερντογάν επισκέφθηκε την Κύπρο και παρέστη σε φέστα στην Αμμόχωστο, ενώ συνεχίζει να στέλνει τα ερευνητικά του σκάφη στην ΑΟΖ της Κύπρου. Η Τουρκία θα σφίγγει τον κλοιό στην Κύπρο και θα τεντώνει το σχοινί στο Αιγαίο για να εκβιάσει τις εξελίξεις.

Προσφάτως, στην πρώτη τους συνάντηση, οι Αναστασιάδης και Τατάρ εξέθεσαν τις απόψεις τους. Ο Αναστασιάδης εξήτησε να συνεχίσουν οι συνομιλίες από εκεί που έμειναν στο Κραν Μοντανά και ο Τατάρ είπε ότι πρέπει να αναζητηθούν λύσεις άλλες από τη ΔΔΟ. Ο Αναστασιάδης, όπως και κάθε Κύπριος πολιτικός δεν έχει την τόλμη μετά από 50 σχεδόν χρόνια διαπραγματεύσεων, να υποστηρίξει δημόσια την διχοτόμηση, πόσο μάλλον να προχωρήσει σε διαπραγματεύσεις με μια τέτοια ατζέντα. Πολλοί στην Κύπρο φλερτάρουν με την ιδέα των δύο κρατών, και πιστεύουν ότι η λύση αυτή θα επιβληθεί από τα γεγονότα. Η ατυχία των οπαδών της διχοτόμησης δια της αδράνειας είναι πως η Τουρκία, για δικούς της γεωπολιτικούς λόγους, δεν επιθυμεί την λύση των δύο κρατών. Η λύση την οποία θα προσπαθήσει να επιβάλει η Τουρκία είναι η συνομοσπονδία δύο συνιστώντων κρατών, όπου το τουρκοκυπριακό κρατίδιο θα έχει το δικαίωμα της αρνησικυρίας επί όλων των αποφάσεων της κεντρικής κυβερνήσεως, θα υπάρχει εναλλαγή Προέδρου, ποσοτώσεις στον αριθμό των Ελλήνων και Τούρκων που θα μετοικούν

στην Κύπρο, και Κυπριακά διαβατήρια (δηλ. της Ευρωπαϊκής Ενώσεως) για όλους τους «υπηκόους» του τουρκοκυπριακού κρατιδίου, οι οποίοι επισήμως αγγίζουν τις 350,000 και ανεπισήμως είναι πολύ περισσότεροι. Στις μέχρι τούδε συνομιλίες έχει επίσης συμφωνηθεί ότι τα δικαιώματα των Ελλήνων ιδιοκτητών κατοικιών δεύτερης γενιάς θα είναι μειωμένα έναντι των χρηστών. Αυτά τα δικαιώματα των εποίκων – χρηστών προσπαθούν να ενισχύσουν τώρα με το άνοιγμα της Αμμοχώστου – πρώτα «περίπατοι» και τα μπάνια του λαού και μετά ο εποικισμός και η ακύρωση των τίτλων ιδιοκτησίας των νόμιμων κατοίκων υπέρ του ΕΦΚΑΦ ή υπέρ των χρηστών.

Το επόμενο βήμα είναι η σύγκληση από τον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών μιας διερευνητικής διάσκεψης. Αυτό ήταν ιδέα της Τουρκίας την οποία υιοθέτησαν τα Ηνωμένα Έθνη και η Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο σκοπός της διερευνητικής διάσκεψης είναι διπλός: Να ξεκαθαρισθεί τι είδους λύση συζητείται, αλλά και ποια θα είναι η επόμενη μέρα ενός ακόμη ναυαγίου.

Ενώ προβάλλεται η άποψη από μια μερίδα συμπατριωτών μας ότι το Σχέδιο Αννάν το 2004 και η πρωτοβουλία που κατέρρευσε στο Κρανς Μοντανά το 2017 αποτέλεσαν χαμένες ευκαιρίες, προσωπικά θεωρώ λανθασμένη την μη επανατοποθέτηση του Κυπριακού μετά την αποτυχία των δύο αυτών πρωτοβουλιών. Και εξηγούμαι:

Η συνεχής διολίσθηση της Κυπριακής κυβερνήσεως προς τις τουρκικές απαιτήσεις και την αποδοχή των Τουρκικών θέσεων έχει καταστήσει την απεμπλοκή πολύ δύσκολη. Την κατάσταση δυσκολεύει και το γεγονός ότι ενώ δεν αναγνωρίζει την νόμιμη κυβέρνηση της Κύπρου η Τουρκία και η Τουρκοκυπριακή Διοίκηση, η νόμιμη κυβέρνηση δέχεται να συνομιλήσει για το μέλλον της Κύπρου ως κοινότητα. Βέβαια, ήταν λάθος της Κυβερνήσεως να δεχθεί να γίνει πενταμελής διάσκεψη για το μέλλον της

Κύπρου, μετά την απαράδεκτη συμπεριφορά και απαξίωση της Τουρκίας . Όμως, έχει γίνει αποδεκτή.

Στη σημερινή συγκυρία ο ΓΓ του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτέρες ως διαμεσολαβητής αναμένεται ότι θα πάρει ίσες αποστάσεις από την αποκεντρωμένη διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία του Νίκου Αναστασιάδη και την συνομοσπονδία των δύο κρατών του Ερσίν Τατάρ. Ούτως ή άλλως η απόσταση μεταξύ των δύο μοντέλων δεν είναι μεγάλη. Με το ίδιο σκεπτικό δεν υπάρχει μεγάλη απόσταση μεταξύ της έννοιας των συνιστώντων κρατών που εμπεριέχονται στις Συμφωνίες Χριστόφια – Ταλάτ και Αναστασιάδη – Έρογλου και της συνομοσπονδίας δύο ανεξάρτητων κρατών που προτείνουν σήμερα η Άγκυρα και ο Τατάρ. Άλλωστε ο όρος «συνιστών κράτος» εμπεριέχει και την έννοια του «συνιδρυτικού κράτους». Διαφορετικά θα ήταν τα δεδομένα εάν στις συμφωνίες υπήρχε ο όρος «συστατικές περιφέρειες».

Εάν προχωρήσει η λύση των δύο κρατών, η (Ελληνική) Κύπρος, το νόμιμο κράτος, πρέπει να αφαιρέσει από τους Τουρκοκύπριους την Κυπριακή (Ευρωπαϊκή) υπηκοότητα και να τους εκδιώξει από το Νότο, όπως ακριβώς έκαναν οι Τουρκοκύπριοι στον Βορρά κατά την εισβολή. Ακόμη και μετά τις εχθροπραξίες οι 300.000 Ελληνοκύπριοι που παρέμειναν στην Καρπασία υπό τουρκοκυπριακή διοίκηση δυνάμει Συμφωνίας της Τρίτης Βιέννης στις 2 Αυγούστου 1975, υποχρεώθηκαν να μετοικήσουν στην ελεύθερη Κύπρο. Τώρα έχουν μείνει λιγότερη από 300 ηλικιωμένοι. Η επιστροφή των Τουρκοκυπρίων στον Βορρά πρέπει να είναι υποχρεωτική. Είναι ο μόνος τρόπος να παραμείνει Ελληνική η Κύπρος, έστω και με την απώλεια του 40% της επικράτειάς της.

Με τη νέα κυβέρνηση του Ερσίν Τατάρ στον Βορρά και τις αρχικές δηλώσεις της νομιμοποιείται η νόμιμη κυβέρνηση να αρνηθεί συνδιαλλαγή με τη νέα Τουρκοκυπριακή διοίκηση και να απορρίψει όσα μέχρι τώρα έχει δεχθεί – όπως συνεχώς δηλώνεται από τις δύο πλευρές και όπως συστηματικά πράττουν οι Τούρκοι «αν δεν συμφωνηθούν όλα δεν υπάρχει δέσμευση για τίποτα».

Η Ελληνοκυπριακή πλευρά θα πρέπει να προβληματισθεί για την επόμενη μέρα και να τολμήσει να καταθέσει νέες ιδέες οι οποίες αφ' ενός θα διασφαλίζουν την Κυπριακή Δημοκρατία και τη συνέχειά της και αφ' αφετέρου να είναι ρεαλιστικές εν όψει της σημερινής στάσεως των τουρκοκυπρίων. Η λύση είναι η δημιουργία δύο ανεξάρτητων κρατών με σύνορα, ξεχωριστά διαβατήρια, κλπ. Επειδή τα δεδομένα είναι δύσκολα, η πλευρά μας θα πρέπει να πολιτευθεί με γνώση, πραγματισμό και χωρίς ψευδαισθήσεις.